

Radboud University Nijmegen

Luchtkwaliteit en kanker: Wat vertellen we de burger?

Ad Ragas

Afdeling Milieukunde, Radboud Universiteit Nijmegen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

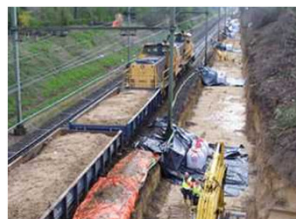

Stoffen & Kanker

Asbest

Benzeen

PAK's

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Hoe worden burgers geïnformeerd?

“De overheid reguleert en controleert de industrie”

“De industrie stoot 1 kg benzeen uit per jaar” (EPA)

“De uitstoot met kankerverwekkende stoffen is afgelopen jaar met 10% gedaald”

“Er worden geen normen overschreden” (RIVM)

- Stoffen & Kanker
- Risicoïnformatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Hypothese:

Burgers zijn niet primair geïnteresseerd in regulering, uitstoot of normen, maar in effecten op de volksgezondheid

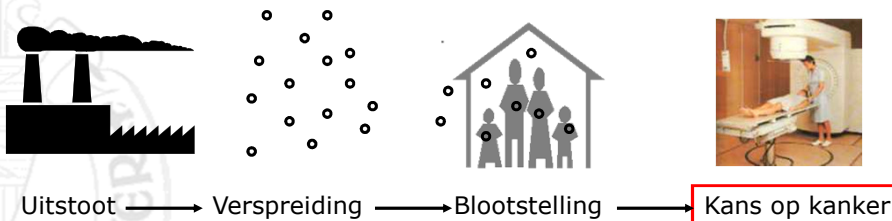
Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Een mogelijk alternatief

- Stoffen & Kanker
- Risicoïnformatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Is het mogelijk om op basis van de uitstoot van stoffen de kans op kanker te bepalen?

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Ja, maar....

- We kunnen geen proeven doen met mensen
- Hele kleine kankerrisico's (1 op de miljoen) kunnen we niet meten
- Risico's van hoge blootstelling bij proefdieren (rat/muis) moeten dus worden omgerekend naar risico's van lage blootstelling bij de mens
- We moeten gaan modelleren met talrijke onzekere aannamen (geldt ook voor verspreiding en blootstelling)

- Stoffen & Kanker
- Risicoinformatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Recht-om-te-weten

1. Selectie 3 gebieden
2. Stofselectie: 18 stoffen
3. Bedrijfsselectie (10-15 per regio)
4. Verzamelen bedrijfsgegevens
5. Berekenen verspreiding van 18 stoffen
6. Berekenen kankerrisico
7. Presentatie van resultaten op website

- Stoffen & Kanker
- Risicoinformatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Gebiedsselectie

IJmond:

- 10 x 10 km
- 7 bedrijven
- Corus

Rijnmond Rotterdam:

- 20 x 20 km
- 15 bedrijven
- petrochem. industrie

Nijmegen West:

- 10 x 10 km
- 14 bedrijven
- ongerustheid

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Criteria voor stofselectie

1. Door WHO/IARC aangemerkt als kankerverwekkend
2. Mate van kankerverwekkendheid moet in getal kunnen worden uitgedrukt (URF)
3. Uitstoot stof moet gemeten worden

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Verzamelen emissiegegevens

1. Nederlandse Emissie Registratie (1998!)
2. Vergunningen & Jaarverslagen
3. Provincies & Gemeenten
4. Bedrijven (reactie van 11 v/d 28)

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

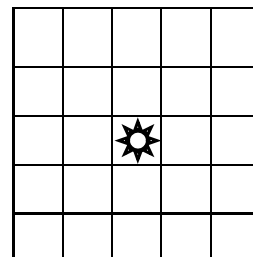

Radboud University Nijmegen

Berekeningen

1. Verspreiding met STACKS
2. Cumulatief risico:

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Resultaten

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

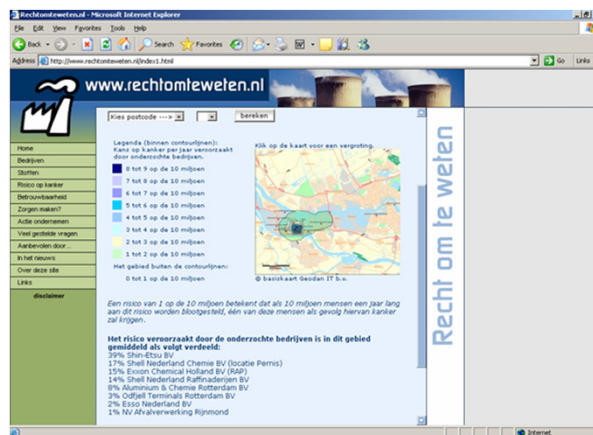
Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Website: www.rechtomte weten.nl (2004)

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Informatie op website

- Risico op postcode
- Kaartjes met risicocontouren
- Risicotabel met andersoortige risico's
- Ruwe emissiegegevens bedrijven
- Bedrijfsinformatie
- Informatie over de 18 stoffen
- Werkwijze
- Overzicht aannamen en onzekerheden
- Handelingsperspectief

- Stoffen & Kanker
- Risicoinformatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Reacties & gevolgen

- 33.000 bezoekers in 1 maand
- Veel media aandacht in eerste maand
- Verdeelde reacties van bedrijven
- Felle discussie tussen voor- en tegenstanders op het website forum
- Geen duidelijk waarneembare onrust onder de bevolking
- Aandacht van milieubeweging verlegt zich deels van industrie naar verkeer

- Stoffen & Kanker
- Risicoinformatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Conclusies

- We meten niet altijd de goede stoffen om kankerrisico's te berekenen
- Er is meer centrale regie nodig bij data-verzameling en -beheer
- Milieuvervuiling uitdrukken ingezondheids-effecten trekt veel aandacht
- Risico's van verschillende activiteiten (verkeer/industrie) worden beter vergelijkbaar door ze uit te drukken in "kans op kanker of ziekte"

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Stellingen

- Milieugegevens (emissies, milieukwaliteit) die door of in opdracht van de overheid worden verzameld dienen altijd en eenvoudig publiekelijk toegankelijk te zijn
- Burgers zijn niet geïnteresseerd in emissies, milieukwaliteitsmetingen of normoverschrijdingen maar in gezondheidseffecten
- Als we burgers zelf laten bepalen wat zij acceptabel vinden voelen zij zich eerder serieus genomen

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

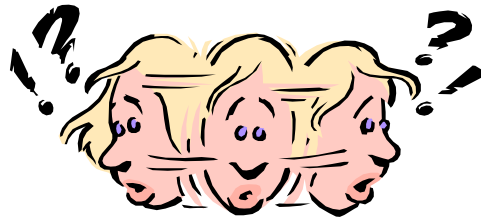
Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Vragen?

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

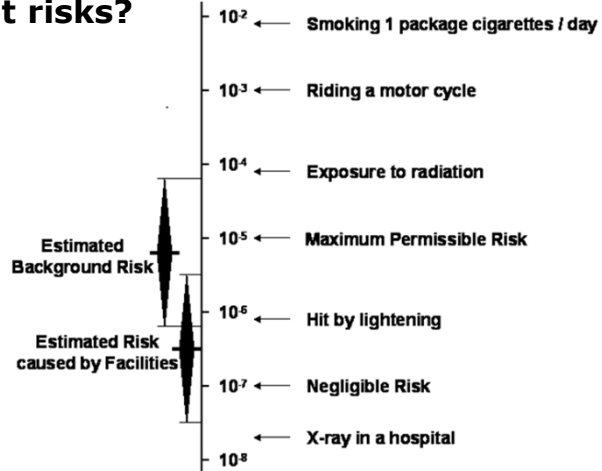
Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

How to present risks?

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

Radboud University Nijmegen

Aannamen risicobepaling

- Elke blootstelling brengt een risico met zich mee
- Er is een lineair verband tussen blootstelling (dosis) en kans op kanker
- In Nederland bedraagt het maximaal toelaatbaar risico als gevolg van blootstelling aan één stof 1 op de miljoen per jaar ($1 \cdot 10^{-6}$)
- Omdat een mens niet hetzelfde is als een proefdier moeten we een veiligheidsmarge inbouwen

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Kanker en milieu: Wat vertellen we de burger?

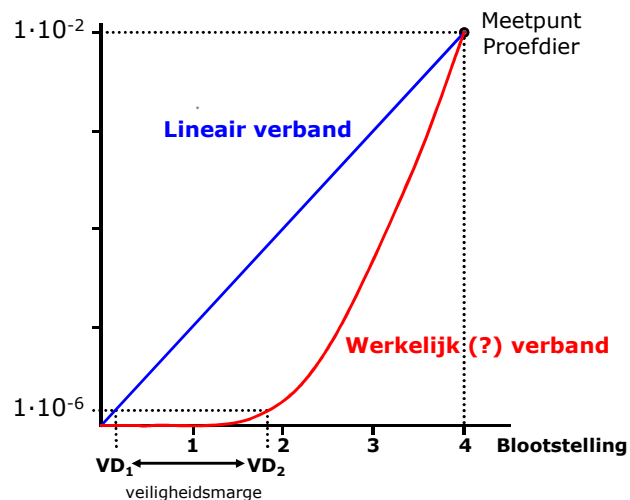

Radboud University Nijmegen

Risico-bepaling

Kans op kanker

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen

Inhoud

- Achtergrond: Stoffen & Kanker
- Hoe worden burgers geïnformeerd?
- Hoe wordt het kankerrisico bepaald?
- Het recht-om-te-weten project
- Lessen voor de toekomst

- Stoffen & Kanker
- Risico-informatie
- Recht-om-te-weten
- Conclusies
- Stellingen